

Kiadóhivatal:
Kaposvárott, zárdá-utca. Ide küldendő az előfizetési pénzek, hirdetések és nyilatkozatok.
Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes számok 10 krért
Hagelman Károly
könyvkereskedésben és a kiadóhivatalban kaphatók.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Kaposvárott, zárdá-utca. Ide küldendő a lap szellemi részét illető minden közlemény.
Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes számok 10 krért
Hagelman Károly
könyvkereskedésben és a kiadóhivatalban kaphatók.

Nyiregyháza.

A bizonyítási eljárás befejeztétől mult pénteken kezdődtek a vád- és védbeszédok. A szó elsőben Seiffert főügyészi helyettesét illette, ki, mint azt a hat heti tárgyalás alatt tapasztalt magatartása után másképp várni nem is lehetett, a zsidókat felmenteni kérte, azokat mind a gyilkosságra, mind a vele kapcsolatos hullausztatásban ártatlanoknak találván. Erősen hangsúlyozta az ügyész, hogy ez neki meggyőződése, a melyben mi őt legkevésbé sem akarjuk háborgatni, számoljon saját lelkével, de hogy hat heti vizsgálódás alatt csak egy a vád alaposságát kutató kérdést sem talált sok faggatásai alatt, hanem mindig csak az eltakarást segítette elő; ehhez lenne egy pár keserű szavunk, ha a mai kormány híveivel tartozunk, ellenzéki álláspontunkból, csak mosolygva nézhetjük, mily fajta gyümölcsöket terem a modern status a kormánypart bölcséinek vezérlete alatt.

Az ügyész után a magánvádoló Szalay Károly szólott, lapunk tára rovatában közöljük beszédét teljesen, lapunk szerkesztője két órai beszédében összegezte a hosszú tárgyalás alatt tapasztaltakat, és ritka ügyességgel szakította szét a ködöt, melyet hat heti hazudozással vontak annyian az igazság köré, a beszéd nagy hatással volt és a törvényszék termein kívül a közönségnél is nagy elismerésre talált, mely Szalay Károlyt fátylas zenével akarta megtisztelni, melyet azonban Nyiregyháza város kapitánya, minden tüntetés ez idő szerint ott megtiltva lévén, meg nem engedhetett.

Védeni egy elhagyatott szegény anya jogait! igazságot keresni meg-

Szalay Károlynak,

mint Solymosi Jánosné megbizásából magánvádlnak vádbeszéde.

Tekintetes törvényszék! Midőn panaszos, özvegy Solymosi Jánosné nevében és képviselőben szót emelek, azok, a melyeket a királyi főügyészi helyettes ur elmondott, kötelességemnek teszik, hogy mindenekelőtt megjegyezzem azt, miszerint daczára a tekintetes törvényszékhez benyújtott kérvényemnek, daczára a magas igazságügyministeriumnak beküldött folyamodásomnak, daczára tételes törvényeinknek és törvényes szokásainknak, daczára azon örök igazságnak, hogy a kinek joga van a czélhoz, joga van az eszközökhöz is, sőt daczára, hogy a tilalom magára a panaszos fölé ki nem terjesztett: — én még sem élhettem azon joggal a tárgyalás folyamata alatt, a mely engem, mint a panaszos fél képviselőjét megilletett volna. Némán kellett végignézem, végighallgatnom nyilvánulásait a törvénytaposó, sőt merem mondani, nagy részben a tisztességet is lábbal tapodó azon cinizmusnak, melynek pártját a mai napig sehol sem találtam.

A védelem egy része határozottan az igazsággal homlokegyenest ellenkező állításokkal kívánta tévedésbe hozni, hamis törvényidésekkel kívánta megfélemlíteni a tanukat és ha e teremben az igazságszolgáltatás, a jogrend végkép fel nem bomlott, ez csak a tárgyalást vezető elnök ő nagysága példás kitartásának, bámulatos szellemi ruganyosságának és őseihez méltó jellemének volt köszönhető.

E néma szerepben kötelességemnek, mert kötelesség is, mely azt parancsolta, hogy az igazság, a valódi tényállás kiderítéséhez járuljak, csak annyiban felelhettem meg, a mennyiben azokat, a melyekről értesítést nyertem, írásban holt betűvel a tek. törvényszék tudomására hozni igyekeztem.

Ha ez más rendes körülmények között tén a való kiderítését, a bizonyítékok helyreállítását illetőleg kevesebb horderővel, fontos-

gyilkolt gyermekekért! minden esetben oly cselekedet, mely önmagában hordja legszebb jutalmát, hogy azonban olvasóink meggyőződhessenek, mily rokonszenven fogadta a közönség Szalay Károly eljárását, alább közöljük némi vidéki lapoknak szavait, melyek kel Szalay működését magasztalják.

A védők közül legelsőben Funták beszélt, könyezve tagadta a ritualis gyilkosságot. Azért vigyázott, hogy valahogy a kereszténységgel meg ne utáltassa magát egészen, úgy látszik védelmi főmomentumok voltak a könyek — ő beszéde alatt sirt, Schwarz Salamont azért nem tartja bűnösnek, mert az meg ő előtte sirt a börtönben

Sabes napján szombaton beszélt a három zsidó, Friedman, Székely (Stern) és Heumann, hogy tagadták a ritualis gyilkosságot és mindent mi vele kapcsolatban volt, az természetes, ők nemcsak a saktereket, de a zsidóságban önnön magukat is védtek, ki ki saját tehetsége és modora szerint. Friedman képviselte a modern zsidót, beszéde nyugodt és illedelmes volt, szavai válogatottak, Stern a mily egyszerű ő maga, oly egyszerűen mondta el a magáét, sőt bizonyos humort is látunk abban, midőn polgári házasságot ajánl, mint orvoságot a várvád ellen — Heumann volt a dühös zsidó, gorbábkodott, rugdalózott mindenfelé, nem is csodáljuk, nagyon közel járt ő maga is egy kis kellemetlenséghez. Abban megegyezett a finom, az egyszerű és a dühös zsidó beszéd, hogy mindhármukban egy szó igazat találni, ugyan nem lehet.

Hétfőn Eötvös beszélt, szép beszédbe öntve, ismételve mindazt, mit hat hét óta elmondott, kettőt tanultunk

sággal birandott is, nem volt ez így ez alkalommal, midőn a kir. ügyész teendővel megbízott kir. főügyészi helyettes ur oly megfoghatatlan, oly megmagyarázhatatlan, oly érthetetlen, s mondjuk ki: oly lehetetlen módon járt el, a mint tapasztaltuk: Scharf Móriczot nem is említve, egyszerű földmivesek, a mint igaz lelkiismeretük arra ösztönözte őket, hogy oly tényekről tegyenek tanúságot, melyek a vád fentartására, sőt megerősítésére szoltak, órákon át oly páratlan faggatásoknak voltak kitéve, melyhez hasonló én legalább negyed századot jóval meghaladó gyakorlatom alatt soha sem tapasztaltam, ellenben néma volt a kir. főügyészi helyettes ur oly tanukkal szemben, kik nyilván hamisan vagy tévesen, de vádoltak mellett, a vád ellen vallottak; még kísérletet sem tett arra, hogy a való tények kitudassanak, hogy a tanu hamis eskütől megóvassék, hogy a per haszontalan komplikációja megakadályoztassék.

Elnök: Figyelmeztetem az ügyvéd urat, hogy tulságokba ne bocsátkozzék, ne tessék a szenvedélyekre appellálni hanem maradjon tisztán a törvényesség terén.

Szalay: Igaz! tek. kir. törvényszék, tudom én is azt jól, hogy a törvény szellemében a kir. ügyész nem vádolhat, hanem minden áron pert nyerni akar; de e mellett tudom azt is, hogy kötelessége öröködni, nehogy a bűnös törvényes büntetése alól meneküljön; s tudom, hogy mindenek feletti szent kötelessége az igazságot keresni. Nagyságodnak figyelemzetését tekintetbe véve, csak annyit mondom, hogy a tek. tvszék lesz hivatva annak megítélésére, mennyiben felelt meg a kir. főügyész helyettes ur ezen kötelességének.

De lehetetlen, hogy elhallgassam azt, miszerint itt mulasztást látok és ha sajnos e mulasztás általában, ugy sajnos különösen ezen esetben, midőn az igazságot, a valót minden áron kideríteni kellett volna ezen rémes, hajmeresztő ügyben, melyhez hasonló ha a régi korban fel nem tűnt és nem volt oly vérlázító, mint ma, ez onnan ered, mert akkor a kor maga is vad, pogány, vérengző, babonás volt és nem létezett a kor és esemény közt olyan ellentét, mely ma oly éles, hogy a zsi-

dujat belőle, először hogy Magyarország elvesz, ha csak meg nem adja magát a zsidóknak, továbbá tapasztaltuk, hogy Eötvös a maga zsidait jól ismeri, tudja róluk, hogy rőf szám mérnek mindent, azért beszélt nyolcz óra hosszat. Meggyőződésünk, hogy a zsidók drágább perczeket még alig élveztek. Menteni, nem igen mentette őket, nem mintha nem akarta volna, de hiába a mi megtörtént, az megtörtént, és lehetlent, akár mennyi pénzért sem lehet, még Eötvösnek sem megtenni.

A hétfői napot teljesen betöltvén Eötvös hosszadalmas beszéde, a magánvádoló válaszára csak kedden reggel került a sor.

Szalay Károly pénteki beszédében a vádat fentartotta, ez utóbbi alkalommal pedig szétszedvén a bíróság és közönség előtt a védők által felhozott érveket, azok csekély magvát kibontván; az üres szavak, tekervényes feltevések, orvosi, bonczani, theologiai műszavak tömkelegéből álló héjából, a megmaradt magvát az ő védelmi beszédnek a maga valódi üres, voltában mutatta be.

A hazai lapok nagy elismeréssel szólnak e második beszédéről is, lapunk az idő rövidsége miatt, jövő számahoz fogja e beszédet, mint mellékletet adni.

Szalay Károly válaszára, még egyszer reflektálnak a védők, annak sujtó érveit igyekezték gyengíteni. Ezek után elnök a 42 napig tartott tárgyalást befejeztnek mondván ki, az ítélet kihirdetését péntek, augusztus 3-án, d. e. 11 órára határozta.

Meg fogunk tehát ekkor győződni, nem arról, a sakterek bűnösök-e, ez iránt ugyan mindenki tisztában van, hanem arról: Magyar-

dókébe jutott sajtó egy része azon vádjának, hogy Magyarország a babonához, boszorkány proceszszushoz sülyedt vissza, majdnem valószínűséget kölcsönöz, meg van tehát nehezítve állásom akkor, midőn kötelességemhez képest előadandó vagyok az okokat, melyek a vád fentartására, támogatására szolgálnak.

De elfogadom a tek. kir. ügyészség figyelemzetését. Igen is! Nekem is lesz bátorságom a felelősséget magamra vállalni mindazokra nézve, melyeket mondandó lesznek. Ellenleges viszonyok daczára ide állok én, hogy a tekintetes törvényszék előtétlen kérjek a bűnért, a bántóó anya mérhetetlen keserveért, ha felveszem a kesztyűt, a melyet a sakter késéért a zsidó ersény a civilizáció, az emberkeret és kereszténység arczába vágott. Nem teszem elbizakodottan, fegyvertelenül. Fegyverem az iszonyatos való, mely mindent megsemmisítő következetességgel itt áll előtem; fegyverem nekem az örök igazság mindenhatósága oltalmam nekem azon hit, hogy a tek. törvényszék és azon bírái, kik a magyar igazságszolgáltatás megközelíthetlenségéről oly fényes tanúságot tettek az ügy folyamában, most ez utolsó órában bölcsességükkel fogják pótolni az én csekély erőm hiányát.

1882. ápril elsején, a zsidók husvétja előtti szombati nap délelőttjén, Huri András tiszta-eszlári lakos, földmives neje elküldi a nála alig egy hónap óta szolgálatban lévő Solymosi Esztert, özv. Solymosi Jánosnének gyermekeleányát a tiszta-eszlári Ujfalu, Kohl-mayer boltoshoz, a végett, hogy neki és szomszédjainak festéket hozzon. A gyermek elindul, elér czéljához, majd visszafordul utolsó útjára, mert az Ó és Ujfalu közt, a zsidó zsinagóga és Lichtmann Mór magános telepe közt elnyúló tiszai gáton tul senki sem látja többé. Elveszett, eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Keresésére indul gazdasszonya, anyja, testvérei, a rokonok, résztvevő lelkek: nem találja senki. Keresés közben ugyanaz nap délután találkozik a megszorodott anya Scharf József zsidó egyházszoval, ki azzal vigasztalja, hogy lám, az ő gyermekkorában szintén veszett el egy leány Nánáson, ráfogták a zsidókra, hogy azok vesztették el és ime,

ország modernizált igazságszolgáltatása bir-e elégséges erővel, a már nemcsak vagyonunkat, de vérünket is veszélyeztető zsidósággal szemben arra: hogy e haza keresztény népei megtalálhassák az igazságot akkor is, ha hatalom és pénz ellenük szövetezik.

A „Szabolcs“ írja:

Az eljárási szabályok szerint a közvádoló beszéde után a magánvádoló jogosult a vád megtevésére. Felállott az egész 29 napi tárgyalás folyamatáig végig hallgatott Solymosiné védője: Szalay Károly, rokonszenven derék férfi. Egy 2 és fél óra hosszan át tartott vádja, az örök igazság és kétségbevonhatlan adatok erejével porrá zuzta, megsemmisítette a sakter védelem hosszú lére bocsátott ál tételeit.

Elmondta, hogy miként kizárták védők a tanukat óra hosszan, egy fél reértésből kimondott szó miatt.

Kibizonyította a sakter tanuk sajtó vallomásaival, hogy az igazság félrevezetésére volt irányozva a védelem.

Kibizonyította, hogy a sakterek nem bírták kimutatni, hol voltak azon időben, midőn Eszter megsakterezése állittatik. Elmondta, hogy a sakterek, hol pénteken, hol szombaton, s hol ketten, hol hárman, hol öten voltak együtt. Egymásra halmozva zavart zavarra, önmaguk ellen vallottak.

Kibizonyította, hogy a sakterek és zsidó tanuk egymás ellen irányuló vallomása az Eszter megsakterezésének tényére vall. Kibizonyította azt, hogy a védők nem a megtörtént tény bebizonyítására fordították figyelmüket, hanem feszített erővel azon voltak, hogy Eszter erkölcsiségét tegyék gyanussá.

később megtalálták, igaz, hogy halva a réten. Az anya nem hallgat e beszédre, keres tovább, de minden fáradsága mindinkább hiába lesz, midőn mindjobban bizonyul, hogy hiába minden keresés, mert Eszter eltűnését titkos, átláthatlan fátyol fedti.

Akkor eszébe jutnak a zsidó egyházszolga önkénytelen, ok nélkül, alkalom nélkül elmondott szavai; gyanúját nem tartja magában, hanem fut előjáróságához, fut szolgabíróhoz, azonban panaszat rémlátásnak, képtelenségnek jelzik. Nem hallgatta meg senki, de igen, meghallgatta az, kinek beláthatlanok az ő utai, a kinek tudta nélkül senkinek haja szála sem görbülhet meg, s a ki számban tartja még a tövis bokrot is. Az ő zemei meglátták, hogy merre fut a hű, iparkodó cseléd, a vidám leánya, mint siet vissza, mert tudja, hogy asszonya várakozik rá; az ő zeme meglátta, hogy szőlőtjék be a kést már fenő gyilkosok, mézes szavakkal, mily kész szivességgel ment a jöszivő gyermek a nap fénye világából, az ismert, kedves tavaszodó tájból, — melyet látni többé soha sem fog, a sötét barlangba. Ő meghallotta a gyermek utolsó sóhaját is, elért az trónja elé; a bálványoknak áldozott keresztény vér a keresztre feszített, de feltámadott istenhez kiáltott, s ő felszólaltatta az elrejtőző bűnt, hogy elárulja magát, titkos beszéddel, — az ő sujtó keze eszközölte, hogy bizonyítsa tegyen a fiu az apa bűnéről! Scharf Józsefnek alig öt éves fia elmondja gyermektársainak, hogy: „atys megfogta a magyar leányt, metsző bácsi pedig megvágta.“

Ez újabb rémhír jön az anyához, ki kellő helyre folyamodik, a vizsgálat megindul s Móricz tüzetesen, részletesen ismétli a vérfa-gyaszto, iszonyu történetet, melynek hősei netekve ültek itt, hetek óta kihíva az igazság istenasszonyát, vajjon merészli-e rájuk kimondani, hogy könnyűnek találtnak, mikor ők zsidók, mikor az arany hatalom minden eszközzel felálltak mellettük, hogy eláldostolják a bűnt és a vádból is védő lett, midőn az egész a zsidóság azt kiáltja, hogy a vád lehetetlen. De hát lehetetlenség-e ez? Nem, ez eszser nem! És midőn ide jöttem a tekintetes kir.

A szív melegétől áthatott, nagyon átgondolt és szép tehetségre valló vádbeszéd, szónoki hévtől volt kísérve, s az igazság érzete édes ihlettsége szállta meg Szalay Károlyt.

Megfelelt a Solymossy Jánosné kesergő anyai szívének nagy fájdalomához képest. A mily nagy az ő vesztesége megsakerezett leányában, oly nagyszerű volt a vádbeszéd eredményében.

Nevezetes momentumot tesz szép beszédében, midőn Scharf József fiának, Mórícznak az eskü letételétől való elutasításáért a törvényszéknek hálás köszönetét fejezte ki. Mert Móríc nem vallotta be a bűntényt úgy, a mint lefolyt. Apja is jelen volt a sakterezésnél, s ő maga is; de apjára gyermeki szeretetből nem vallott.

Midőn Szalay Károly e nevezetes körülményt felderíté, Scharf halothalvány arcczal remegve ült a vádlottak padján.

Kimondotta Szalay, Scharf József vádlottra emelt vádjával, hogy: ott is, a gyilkos és Móríc nemhogy gyűlöli szüleit; de imádja. Készebb esküszegést tenni, mint apját elárulni, vádolni.

Hogy Solymosi Eszter hullája nincs meg, azt a Szalay Károly vádbeszédében felhozott egy oly okmány igazolja, melyet Eötvös Károly adott be tegnapielőtt és a tárgyalás folyamán felolvastva nem volt. Ő ugyan is azt mondta, hogy a dadai hulla kezére kötött kendőben a festék azért nem olvadt fel a 12 hét óta vízben uszó hullánál, mert azt az érdekelt (nem zsidó) felek a hullára csak akkor kötötték, midőn a csonka fűzesbe liefrálták. Hát ha az úgy van: akkor azt a kendőt le kellett kötni a halott Eszter kezéről és rá tenni az álhullára.

Azt csak nem hiszik a védők, hogy az élő Eszter kötötte fel az álhulla karjára a festékes kendőt, a saját személyének titokba maradása céljából.

A vádbeszéd elmondása után elnök fél órai szünetet adott. Sietett minden igaz érzésű ember Szalay Károlylyal kezét szorítani és hangos éljenzéssel jutalmazni a szép beszédért, és az őszinte kifejezések mindenféle je-

lével elhalmozták, a derék és igazság szerető nemes szívé s művelt lelki férfiut.

A „Debreczen“-ben olvassuk:

Seiffert szerencsétlen s e mellett oly vétkes hivatalnok beszéde után szólalt fel Szalay Károly a magán vádló.

A vádlott uraknak senkisémet veté szemökre, hogy ők tulajdonképen... bűnösök is lehetnének. Egy-egy tanu szenvedélyes kitérését leszámítva, válogatott bókokban részestültek s nagyon jól mondá Szalay, hogy „hat hétig nevetkéreztek előttünk.“ Hát hiszen ma megkapták a keserűjét is, mert e geniális, bármely nagy bűnpörhöz kellő képességgel s nagy erkölcsi bátorsággal bíró szónok fölért Eötvössel és a többi védővel egyaránt.

Beszédét szenvedélyesen emelt és esengő hangon kezdte. Hangsúlyozza, hogy hat hétig hallgatásra volt kényszerítve s a tárgyalás oly szegényítő, oly törvénytelen mozzanatai menetét egyetlen egy szóval sem akadályozhatta meg. Ép ily szigorú hangon folytatja tovább is szavait, jóllehet kiemelte az elnök pártatlanságát, hivatkozván mély belátására, bölcsességére, számos őseire. Két órahosszat szólt, midőn az elnök mégis megróvja, de már csak akkor, a midőn eléggé megbélyegezte a rituális gyilkosságot, a közbírádó vétkeit s a zsidópénz és saját munkálkodását, a háromnegyed részben zsidókból álló közönség megéljenezte, a minek az elnök annyira megörült, hogy — eddig szokatlanul — a terem kiürítését emlegette. Szalay mindvégig nagy figyelmet kelt kivált akkor, a midőn a bíróság figyelmét felhívja arra a körülményre, hogy a talált holttest kezére kötött kendőben volt festék nem olvadt fel, mikor pedig azt állítják, hogy már hetekig volt a hulla vízben. E részben Scheithauer szakértő állításai nem bizonyítékok, hanem csak egyszerű vélemények. Rendkívül erős logikával bizonyítja, napnál világosabban igazolja a rituális gyilkosság fenforrását. Megdönti a védelem argumentumait, a felmentő körülményeket

terhelő bizonyítékokká teszi. A Móríc megesketésének elmaradását azzal az állítással fordítja vádlottak hátrányára, hogy a törvényszék nem akarta Mórícot abba a kényszerítésbe hozni, hogy mindent bevalljon, a mit a kuleslyukon keresztül látott, mert ő lehetlennek tartja, hogy az öreg Scharf, Móríc apja részt ne vett volna a gyilkosságban. Nagy hatással hivatkozik a törvényszék asztaláról a civilizáció által száműzött, felfeszített igazságra s felemlíti az eltiprott keresztény zászlót és hívja Jézus Krisztus nevét szemben a vád alatt álló sakter zsidókkal és így fejezi be beszédjét: „Kérlek benneteket bírák, ítéljétek!“

A közönség Szalay beszédét ünneplésben esendben hallgatta meg s a hatás moraja hangzott a befejezés után; a folyosón megéljeneztek. Milyen hatással volt a vádlottakra? Azt leírni nem lehet, de látni kell. Scharf József az élces, reszketve, halothalványan fogadta a ráfolyosó vádat. Schwarz Salamon, az értelmes gyilkos, őrének vállára hanyatlott és sirt — s ez az elképedés látszott meg a többi vádlotton is. Buxbaum a szó teljes értelmében eszméletlenül volt.

Solymosiné zokogva hallgatta ügyvédének szavait. Ez volt első elégtétele a rémitő eset óta.

És a védőügyvédek arcáról, kik kezdetben közbekiáltásokkal zavarták a nagy szónokot, egymásután tünt el a gunmosoly. Jellemző ezen az utcán ellesett párbeszéd.

Stern Miksa: Jó hogy nem beszélhetett!

Eötvös Károly: Az nagyon hátrányos lett volna.

Igy is nagyon „hátrányos“ volt a jól fizetett védőkre nézve egy nagy tehetségű ellenfél, ki az igazságért egy fillér jutalom nélkül, óriási áldozatok mellett lépett a küzdőterre. Tisztelet Szalay Károlynak.

A „Deutsche Reform“, mely

Dresdában jelenik meg, és nagy elterjedésnek örvend, és a tiszta-eszlári pert kezdettől fogva nagy érdekeltséggel som összefüggése is megfogja mutatni, hogy a mit elmondtam, azt elhallgatnom lehetetlen volt. Ha igaz a tek. törvényszék, hogy az, a mi valószínű, az tehát bizonyíték, pedig a tek. törvényszéknek bizonyíték kell arra nézve, hogy ítéletet hozhasson, nem ugyan ilyen bizonyíték, a melynek leghűbb kifejezését az egyszerűben találom, hanem azon bizonyíték, a mely az okot az okozattal, a tettel összefüggésbe hozza, vagyis, mint mondani szokták, hogy a tárgyi és alanyi tényálladék helyre van állítva. ugy eleget lehet találni. E tárgyalás folyamában is Scharf József itt a törvényszék előtt tett vallomásaiban a többek közt közbe kiáltott, „hogy történhetett az, hogy a leány elveszett?“

En meg vagyok győződve, hogy ő ezt a kérdést lelkéből tette, és mindnyájunknak azon gondolatunk volt, én azt mondom, hogy történhetett az, hogy az a leány elveszett legyen? Az, hogy az utja melletti kutban belecsúszdúlva veszett volna el, kizárva van már az által is. hogy a kut megvizsgáltatván, üresnek találtatott, másrészt pedig Tapasztó Miklós a leányt a kuttól eltávozni, sőt a gáton menni látta, ha tehát a véletlen szerencsétlenség lehetősége ki van zárva, ugy, tek. törvényszék, két lehetőség előtt állunk, az egyik az, hogy a leány önmagát vesztette el, a másik az, hogy megölték. és a bűntett nyomainak eltűnésére a testet feltalálhatlanul elrejtették. A mi az elsőt illeti, tudjuk azt, hogy ez a mai civilizáció okozta öngyilkossági kór néptükre még nem igen ragadt, és hogy ez esetben az még is megtörténhetett volna, azt egyáltalában semmi sem indokolja. Szegény volt a leány, az igaz, de a szegénység keserű kenyeré néptüknél nem olyan, hogy az öngyilkosságra kergesse. Vidám volt, egészséges volt, és fiatal volt az a leány, volt szerető édes anyja, jó gazdasszonya, és az a munka, a mit reá biztak köztapasztalás szerint neki csak játék kellett hogy lett legyen. Hozzájárult ehez még az, hogy bizonyosan senki sem fogja azt megfajthatni, miért kellett a leánynak, ha ő csakugyan öngyilkossági szándékkal volt, ürügyet keresni arra, hogy épen azon szombati napon mehesen a Tiszához, holott másnap, vasárnap lévén, ezt legkisebb ürügy használata nélkül könnyen megtéhető volna.

követte, meleg hangon emlékszik meg Szalay Károly vádbeszédéről, különösen kiemelve, hogy e beszéd a benső meggyőződés és az abból merített bátorság hangján volt tartva.

H I R E K.

— **Hirdetmény.** Somogy vármegye törvényhatósága bizottságának tagjai értesítettek, hogy az üresedésbe jött nagyatádi járási orvosi állomás választás útján leendő betöltése a f. é. augusztus hó 6-án kezdődő évnegyedes közgyűlés első napján fog megejtetni. Kelt Kaposvárott 1883. évi július hó 26-án. Jankovich László, Somogy vármegye főispánja.

— **Köszönetnyilvánítás.** Azon megrendítő csapásban, mely forrón szeretettel és felelhetetlen nóm hirtelen halála által gyermekeimmel együtt ért; egyetlen vigasztalásom van: azon nagy részvétel, mely koporsójánál a család gyászát megosztotta. Ez örök becsei emlékért fogadják a n. érdemi közönség hálám és forró köszönetem kifejezését. T a l l i a n G y l a.

— **Hagelman Károly** meghalt. A legmiveltebb állam társadalmi sem tulgazdag kiemelkedő nagy emberekben, kiknek nagyszerű tevékenysége, jelleme, sikerei lekötözik az emberiséget, de viszont nincs oly kis kör, oly pólya, oly osztály, melynek egyes tagjai ne lehetnének hasznos tagjai a társadalomnak, hogy élükben a közbecsülést, sirjukról az igaz őszinte részvétet ki ne érdemelhetnék. Hagelman Károly ez utóbbiakhoz tartozott, ki mint egyszerű iparos polgára városunknak a legegyszerűbb eszközök által szerezte meg magának azon közbecsülést, mely őt életében körülvette, sőt pályafutásai közül kiemelve, s mint helyettes polgármestert a város, mint igazgatót a legnagyobb megyei pénzüzetet a takarékpénztár élére állította. Emelkedésének eszközei voltak szigorú becsületesség, példás szorgalom ipar üzletében, s minden érdemes embert jellemző szerénység: szóval polgár, mesterember, jó család apa volt azon régi fajtából, mely ma már a modern üzleti szédelés, nagyvárkorában kezd az unikumok közé kerülni. Jellemezte az egyszerű mesterembert, hogy életben barátai, tisztelői közé számíthatta a megye és város egész intelligenciáját párt és osztály különbség nélkül. ép úgy mint pálya társait és minden tisztességes, becsületes embert. Mi, kik közzel ismerősei, jó barátai voltunk többszörös okból fájjaljuk igen kora halálát: nyujtsunk őszinte részvétünk a mélyen sujtott család fájdalmanak vigasztalást. A temetés f. hó 30-án volt, mely alkalommal a város nagy közönsége mély részvétellel kísérte öröknegyelme helyére egyik legjobb polgárát. A gyászszertartás díszet emelte a teljes számban megjelent városi tisztikar, iparos egyesületek, társulatok és nagy gyászoló közönség jelenléte. A hallottaknál és a sírnál az iparos ifjuság dalárdája Egresy Béni gyászdalát énekelte. A kiadott gyászjelen-

tés így hanzik: szül. Dieballa K. mekei Mari férj. Lajos és Izabella unokái Károly, sógora dr. Hage nevében bánato férje Hagelman 29-én éjjeli 1 ó házaságának 3 ségek ájtatos fő következtében t boldogult hült fognak az örök gesztelő szent geli 8 óraker f. beli r. kath. any Kelt Kaposváro béke poraira.

— **A Som** bizottsága által tus hó 6-án fol közgyűlés tárgy kezükre hívjuk. Alispáni évneg járási orvosi állor teltése. 3. A kö lentése. 4. Árva tés. 5. Belügy munkálát tárgya delete a megye Ennek kapcsán lata. 6. Ugyana gondnokoltak é ges biztosítása. Vermes György fellebbezés tárg sítás melyik i névszerinti szav nak válasza a tása iránt tett rendelete a ma sának vagy les teendő szabály 9. Közm. és kö vényhatósági ut gattási bizottság disznótartásána meny Sándor mentében lévő válásának meg és közlekedési des jelentés. 31 gyar államvasu tandó műhelye nak jóváhagyás leendő támoga személyzet nyu évi számadás. az ügyvezetne hitelről vezet

— **Megh** 1883. augusztus vároott (a nagy tart, melyre a vom. A gyűlés minden kigond mis ürügy ala állítja, hogy mert ott a g szolgál, a kiró mosi Eszter, p kón görög pa meg lett a b jedt, mint biz a fővárosban nap alatt elő 18-án T-Da ruhába öltöz szából. Erre a ket, hogy meg Eszlárról e h csakugyan Es megszembélték nok, a boldog mindannyian test Eszteré

— **Megh** 1883. augusztus vároott (a nagy tart, melyre a vom. A gyűlés minden kigond mis ürügy ala állítja, hogy mert ott a g szolgál, a kiró mosi Eszter, p kón görög pa meg lett a b jedt, mint biz a fővárosban nap alatt elő 18-án T-Da ruhába öltöz szából. Erre a ket, hogy meg Eszlárról e h csakugyan Es megszembélték nok, a boldog mindannyian test Eszteré

— **Megh** 1883. augusztus vároott (a nagy tart, melyre a vom. A gyűlés minden kigond mis ürügy ala állítja, hogy mert ott a g szolgál, a kiró mosi Eszter, p kón görög pa meg lett a b jedt, mint biz a fővárosban nap alatt elő 18-án T-Da ruhába öltöz szából. Erre a ket, hogy meg Eszlárról e h csakugyan Es megszembélték nok, a boldog mindannyian test Eszteré

— **Megh** 1883. augusztus vároott (a nagy tart, melyre a vom. A gyűlés minden kigond mis ürügy ala állítja, hogy mert ott a g szolgál, a kiró mosi Eszter, p kón görög pa meg lett a b jedt, mint biz a fővárosban nap alatt elő 18-án T-Da ruhába öltöz szából. Erre a ket, hogy meg Eszlárról e h csakugyan Es megszembélték nok, a boldog mindannyian test Eszteré

törvényszékhez, a kir. főügyési helyettes ur előadása következtében kénytelen vagyok megjegyezni azt, hogy szerintem és úgy hiszem, az egész világ felfogása szerint, nem az a babonás, nem az a polgárosodást és civilizációt és emberi érzést megtagadó, a ki bármely formában nyilvánuljon is a bün, azt felfedezni akarja, hanem igenis az, a ki azon bünt elköveti.

Megemlítem a tek. kir. törvényszék előtt azt, hogy századokon, mondhatnám, ezredéven keresztül a kereszténység közt fennállott az a gyanu folytonosan, hogy a zsidók vérről áldoznak istenüknek: az orthodox zsidók. Azt fog-nak mondani, hogy hisz a gyanu nem bizonyíték. A ki ezt mondja, teljesen igazat mond: de lehetetlen-e azon számos eset, melyet e tekintetben a történelem feljegyzett és mely esetek sorát éppen egy zsidó író, Josefus Flavius nyitja? Lehetetlen-e azon számos eset, midőn a világ különböző országaiban jogérvényes ítélettel lettek a zsidók ily vérvádak folytán elítélve?

Lehetetlen-e, hogy azon számos eset közül csak néhányat említsék: Az 1494-iki nagyszombati eset, melynek következtében a zsidók Nagyszombatból 300 éven át kitélve voltak? Lehetetlen-e az 1442-iki trienti gyilkosság, melyről Luther Márton is emlékszik? Az 1529-iki Bazinban? Az 1764-iki Szatmárme-gyében elkövetett vérbün, melynek aktái nemes Tolnamegye levéltárában mindenki által megtekinthetők? Lehetetlen-e a Tamás atyánk és szolgájának lemészárlása Damaskusban 1840-ben, a melyet nemcsak tanuvallomások, de különösen azon formán is bizonyít leginkább, a melyet Cremieux és Monte Fiore az Alliance izraelit universelle párisi fővezérei, Mehemed Alitól eszközölttek? Lehetetlen-e csak a mult évben Galiciában letárgyalt München Francziska esete, és lehetetlen-e ez, midőn maga az egyik védő ur által szentnek nevezett könyvek, nemcsak lehetőknek, hanem Isten előtt kedvesnek tartják a véráldozatot, lehetetlen-e, midőn Vital rabbi „Szefer Halkatlem“ című munkájában, mely 1868-ban Jeruzsálemben nyomtatott, világosan az mondatik, hogy azok a valódi bölcsek, a kik a Jehova hatalmát és erejét a „gojim“ vérvél táplálják, és lehetetlen-e az, a mi előfordul azon könyvben, a

mit Soharnek neveznek és mely 1880-ban Przemyslben, Galiciában 270 kiadást ért, a melynek 116. lapján leírja mindazt a rémes históriát, a melyen az áldozatoknak végig kell menni, a ki pedig mindezzel összeveti azt, hogy a zsidók istene a szentírás vallásos szavai szerint bosszúálló haragos isten, a kit folytonosan békiteni kell, a ki Saul királyt megfosztotta kiváltságától azért, mert beleun-ván a vérontásokba, megtiltotta népének a gyilkolást, aki mindezekkel összeveti azt, hogy az Oroszországban nemrég felkeltett levő zsidóüldözésnek mennyire le kellett ébreszteni az orthodox és csodarabbik vad fanatizmusát és babonáját, a ki összeveti azt, hogy a sakter intézmény az örökös mézárásokban és az áldozatok testének eszeveszett vizsgálásában találja az isteni szolgálat teljesítését, a ki összeveti mindezzel azt, hogy mint zudult fel, hogy ugy mondjam egész Európa zsidósága egy pár örült sakter büntette miatt: a ki össze veti azt, hogy micsoda eszközöket használtak fel ezen ügy folyamában, a büntény el-palástolására; aki nem feleli azt, hogy még hamis pápai breveket is kiirtóltek világgá ezen ügy védelmére, és aki mindezekkel szemben még akkor is kételkedik, hallgassa meg, midőn az egyik vádlott Krisztus urunkat csizmatalpá-hoz hasonlítja, hallgassa meg, micsoda örjön-gésbe tör ki Scharf József és kétségbe esik, nem a felett, hogy fia ellene vall, hanem, hogy keresztényenyé lesz: az nem fogja lehetetlen-nek tartani, sőt valószínűnek, különösen midőn a védelem még nem is azon álláspontra helyezkedik indokaiiban, miszerint az egész do-log lehetetlen, meg magát a tárgyi tényálladé-kot tagadja meg. hanem csak a bizonyítékok elégtelenségére utal.

Elnök: Az ügyvéd ur nagyon eltért a tárgytól; szavai részint vallásfelekezet elleni gyűlöletet involálnak, részint pedig rituális gyilkosságot akarnak bizonyítani. En ugy az előbbit, mint az utóbbit tovább meg nem engedhetem. (Éljenzés a közönség köréből.) Ha a közönség végig akarja hallgatni a tárgyalást, felkérem, hogy csendesesen legyen, mert külön-ben kénytelen leszek a termet kiüríteni.

Sz a l a y: Midőn Nagyságodnak figyel-meztetését köteles tisztelettel veszem, kényte-len vagyok megjegyezni azt, mint ezt előadá-

— **Megh** 1883. augusztus vároott (a nagy tart, melyre a vom. A gyűlés minden kigond mis ürügy ala állítja, hogy mert ott a g szolgál, a kiró mosi Eszter, p kón görög pa meg lett a b jedt, mint biz a fővárosban nap alatt elő 18-án T-Da ruhába öltöz szából. Erre a ket, hogy meg Eszlárról e h csakugyan Es megszembélték nok, a boldog mindannyian test Eszteré

— **Megh** 1883. augusztus vároott (a nagy tart, melyre a vom. A gyűlés minden kigond mis ürügy ala állítja, hogy mert ott a g szolgál, a kiró mosi Eszter, p kón görög pa meg lett a b jedt, mint biz a fővárosban nap alatt elő 18-án T-Da ruhába öltöz szából. Erre a ket, hogy meg Eszlárról e h csakugyan Es megszembélték nok, a boldog mindannyian test Eszteré

— **Megh** 1883. augusztus vároott (a nagy tart, melyre a vom. A gyűlés minden kigond mis ürügy ala állítja, hogy mert ott a g szolgál, a kiró mosi Eszter, p kón görög pa meg lett a b jedt, mint biz a fővárosban nap alatt elő 18-án T-Da ruhába öltöz szából. Erre a ket, hogy meg Eszlárról e h csakugyan Es megszembélték nok, a boldog mindannyian test Eszteré

— **Megh** 1883. augusztus vároott (a nagy tart, melyre a vom. A gyűlés minden kigond mis ürügy ala állítja, hogy mert ott a g szolgál, a kiró mosi Eszter, p kón görög pa meg lett a b jedt, mint biz a fővárosban nap alatt elő 18-án T-Da ruhába öltöz szából. Erre a ket, hogy meg Eszlárról e h csakugyan Es megszembélték nok, a boldog mindannyian test Eszteré

— **Megh** 1883. augusztus vároott (a nagy tart, melyre a vom. A gyűlés minden kigond mis ürügy ala állítja, hogy mert ott a g szolgál, a kiró mosi Eszter, p kón görög pa meg lett a b jedt, mint biz a fővárosban nap alatt elő 18-án T-Da ruhába öltöz szából. Erre a ket, hogy meg Eszlárról e h csakugyan Es megszembélték nok, a boldog mindannyian test Eszteré

tés így hanzik: Özvegy Hagelman Károlyné szül. Dieballa Katalin egy saját, mint gyermekei Mari férj. Schlégel Lőrinczné, Károly, Lajos és Izabella, mégis veje Schlégel Lőrincz, unokái Károly, Géza, Vilma és Elek, egy sógora dr. Hagelman Mihály és összes rokonai nevében bánatos szívvel jelenti felejtethlen férje Hagelman Károlynak 1883. évi július hó 29-én éjjeli 1 óraker életének 58 ik, boldog házasságának 32-ik évében, a halotti szent-ségek ájtatos fölvétele után, hosszas betegség következtében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 30. d. u. 6 óraker fognak az örök nyugalomnak átadni, az engesztelő szent miseáldozat pedig 31-én reggeli 8 óraker fog a Mindenhatónak a helybeli r. kath. anyaszentegyházban bemutatni. Kelt Kaposvárott, július hó 29-én. Áldás és béke poraira.

— **A Somogy vármegye törvényhatósági bizottsága** által Kaposvárott 1883. évi augusztus hó 6-án folytatólag tartandó énegyedes közgyűlés tárgysorozatából különösen a következőkre hívjuk fel a közönség figyelmét: 1. Alispáni énegyedes jelenés, 2. A nagyváti járásorvosi állomás választás utján leendő betöltése. 3. A közigazgatási bizottság félelvi jelentése. 4. Árvaszéki elnöki énegyedes jelenés. 5. Belügyministeri rendelet a szervezési munkálat tárgyában; — ugyanannak körrendelete a megyei pénzkezelésről és számvitelről. Ennek kapcsán az állandó választmány javallata. 6. Ugyanannak rendelete a gyámoltak és gondnokoltak épületeinek tűzkár elleni tömeges biztosítása ügyében hozott határozat ellen. Veres György és társai részéről közbevetett fellebbezés tárgyában. Ennek kapcsán a biztosítás melyik intézetnél leendő eszközésének névszerinti szavazással eldöntése. 9. Ugyanannak válasza a jegyzőségek szigorlatra bocsátása iránt tett felterjesztésre. 11. Ugyanannak rendelete a magán hirdetések megrongálásának vagy leszakításának megállítására iránti teendő szabályrendeleti intézkedés tárgyában. 9. Közm. és közlek. ministeri rendelet a törvényhatósági utárlózat tárgyában. 14. Közigazgatási bizottság indítványa a kanászok szabad dísznótáinak beszüntetése iránt. 15. Körmeny Sándor biz. tag indítványa a közutak mentében lévő eleven kerítések kártékonyakká válásának megállítására iránt. 24. A közmunka és közlekedési ügyekről szóló alispáni énegyedes jelenés. 31. Kaposvár város kérelme a magyar államvasutak déli hálózatán őszpontosítandó műhelyek tárgyában hozott határozatának jóváhagyása és az ügynek felsőbb helyen leendő támogatása iránt. 40. A megyei szolgaszemélyzet nyugbér alapjáról vezetett 1882. évi számadás. 41. A megyei gyámpénztárnál az ügyeseknek nyújtandó előlegekre nyitott hitelről vezetett nyilvántartás.

— **Meghívás.** A Kaposvártörvényszék 1883. augusztus 30-án reggel 9 óraker Dombóvárott (a nagyvendéglőben) rendes közgyűlést tart, melyre a társulat tagjait ezennel meghívom. A gyűlés tárgyai: 1. Az 1882. évi pénz-

tárnoki számadások megvizsgálása. 2. Az 1884. évi költségelirányzat elkészítése. 3. Egyéb folyó ügyek. Kelt Dombóvárott, 1883. aug. 2-án. Döry József s. k. elnök.

— **S. Endréd, 1883. július 28.** Hadanics Ignác, közszeret- és tisztelőben állott zamárdi kántortanító ur, ezelőtt néhány hóval meghalt. Az iskolai szünet kezdésével elhunytak egyetlen fi-utóda Gyula, bezdányi néptanító ur, szülőföldére Zamárdira felrúndult, hogy édes anyjának a családi ügyek rendezésénél segédkezésére legyen, kit a zamárdi értelmes választópolgárság, pályázat hirdetés mellőzésével és az iskolaszék egyhangu akaratával a zamárdi kántortanító állomásnak elfogadására meghívott. Hadanics Gy. ur, mint bezdányi néptanító, rendezett állomásától megválhat hazozott; de a tapasztalt ragaszkodás és bizalom gyors elhatározásra bírta őt és ezen kántortanítói állomást elfogadta; azon óvással, hogy boldog emlékü atyja által élvezett javadalom csonkítottanul hagyassék. Fő-tisztelő Novák Endre plebánus ur megnyugással vette tudomásul híveinek szívből eredő akaratát, egy a kerületi esperes ur, ki tudvalevőleg igen buzgó tanügybarát, örömmel vette az iskolaszék eljárását tudomásul és a zamárdi választók minden esetre szép jelét adták a kegyeletnek, melylyel az elhunyt érdemei iránt viseltetnek, Steuerlein Lajos, okl. jegyző.

— **Almás zalamegyei** községben az ottani tanító, már több ízben összehaladott egy O. F. almási lakossal, valamint ennek bátyja — az ottani bíráló azért, hogy a tanítói földből egy darabot elszántottak. E hó 25. is valami rendetlenséget akartak elkövetni, minek hírére a tanító odament s szép szóval kérte őket, hágyjanak fel már egyszer a civődással. Mire O. F. a szegény ögrege vetvén magát, iszonyu káromkodás — s bátya — a bíró biztatása közt őt összevissza rángatta, taszigálta. Az ügy illetékes helyre feljelentett.

— **Csány zalamegyei** községben egy árva birtokot három egymásután következő évre Epstein Pál, odaváló zsidó vett fel. Tudósítónk nem tudja mi fölött csodálkozzék inkább, hogy van hatóság mely megengedi, hogy árva legyen zsidó kézre jusszon — de má' arra van is csodálkozik, hogy még bátorodik zsidó három évre szerződni.

— **Kopár pusztán** és Szent-Pálon a napokban egy egy napszamos gyerek lett a gözcséplő áldozata, vigyázatlanság folytán az etető gépezet őket megragadta és súlyosan megsértette. Ez esetek oly gyakoriak, hogy nagyon időszerű volna a gépek felügyelőjét ilyenkor szigorú felelősségre vonni.

— **Hidegér pusztán** f. hó 30-án délután tűz ütött ki, mely több kazal gabonát elhamvasztott. E pusztá Siskovits Tamás tulajdona, zsidó bírja bérbé.

— **Öngyilkosság és gyilkosság** folyó hó 27-én délben Burger nevű 44 sorozredbeli hadnagy előbb kedvesét Putnik Juliskát meg-

mutatják s bizonyítják; e kérelem több ízben elutasított.

Bekövetkezett azonban valami, mire én azt mondom, hogy sokat adna minden magyar ember azért, ha a történelem e lapját kitéphetné a történelem könyvéből s ez az, hogy a királyi ügyesség is bele avatkozott ebbe az ügybe. A főügyész és a védelem együtt fardozásának ezután csakugyan sikerült a törvényeseket arra bírni, hogy új szemlést rendeljen el. Az exhumáció megtörtént a budapesti egyetemi tanárok közbejöttével és itt kezdődött a harc a tunomány és a valódi tények közt.

Azt mondta a kir. főügyési helyettes ur, hogy ő nem reflektál Magyarországra legfelsőbb egészségügyi hatóságának egészségügyi tanács véleményére azon okból, mert az indokola nincs, hát én is megkockáztatom erre nézve azt a megjegyzést, hogy az indok, miért a szakértő egyet vagy más mond, a véleménynek nem kiegészítő része és mikor a szakértő indokollással lép elő, oly indokollással mint ezt különösen a tudós Scheuthauer tanár ur tette, akkor nagyon közel áll ahhoz, hogy inkább ügyvédnek mint szakértőnek tekintsek.

En megvalloem egész őszinteséggel, hogy az orvosi szakmával távolról sem foglalkozom sohasem, de nem is hiszem, hogy az ezzel való foglalkozásom is azt eredményezhetné, hogy én a folytatott vita tudományos értékéről véleményem mondhatnék, vagy ennek folytán a szakértőkkel vitába bocsátkozhatnék s a tek. törvényeszek véleményét akár erre, akár arra irányozhatnám.

A tek. törvényeszeket a szakértői vélemény sem köti; megmondja ezt magában a kifejezés »véleménye«, a magyar szó vélemény, vélelmet jelent, azaz olyasmit, a mi nem bizonyított, hanem az csak az illetőnek, megengedem, legjobb tudomás szerinti nézete; mikor ehhez járul, hogy Scheuthauer azon véleményének s ítéletének legprecízebb kifejezése ily formák: hiszem, nem igen hiszem, majd-nem biztosan állíthatom, cum grano salis, akkor azt hiszem, hogy az, hogy ezen vélemény akár fekszik a tek. törvényeszek előtt, akár nem, az az ügy eldöntésére nézve egészen mindegy, mert itt nem arról volt szó, hogy mit hisz Scheuthauer egyetemi tanár ur, ha

lőtte, utánna magába három golyót lőtt forgó pisztolyából. Mindkét sérült bár reménytelen állapotban, ma még él és a közórházban ápolatik.

— **Kisbár-Apáthiban** Kóhn Lajos zsidó püspöki regale bérlőnek 19 éves legényfia, álitólag mostoha bánásmód miatt a közeli ugynevezett papsűrűn júli 30. felakasztotta magát. A gyászoló család iránt kevés a részvét, mert sok keresztény felebarátunk telke, szőleje, barma és verítékekkel keresett gabója vándorolt nevezett püspöki korcsmabérlő zsebébe.

Vidékről.

Budapest 1883. július 30.

A sinai hegyen kiadott tizparancsolat immár sárba tiporva fekszik előttem Mózes szeleme. Többé nem szent, »választott-néped« előtt az a tábla, melyre az ég csipkebokornál lánggal irtad föl e szavakat: »ne öl!« Alkotó szelemed megőrülve hátrál a zsinagógából, »kiszított« Isten láng pallosa előtt, vérbe fuladt törvényed meggyalázva terül el a piszok között, s nincs erő, mely ne szakadna meg azon gondolat sulya alatt:

»Eljő az Isten ő fényességében:

Semmit el nem hallgat itéletében!«

Ember! ne kívánd halálodat. Fictio már az a nóta is:

»Édes lesz ott megpihenni,

Oda lent majd nem fáj semmi!«

Ma már feltört a kryptát. Száraz csontjaidról lépik a szemfélelet. Sári álmából fölverve nyénák ilnek diadalmi tort tetemeid fölött. Hova fusson a halálra üldözött igazság!? Hol talál vigaszt, a gyermekétől gyilkos kezek által megfosztott özvegy édes anyja széttépett szíve!? »Mit keressitek az élők között az emberi jogot, oh! jaj nekünk, nincsen itt — hanem megfeszítetett!« Köszönjük Eötvös, hogy erre megtanítottál bennünket.

Epochalis események elő estéjén vagyunk. A letiporni akart magyar társadalom, vele együtt az egész keresztény világ, felemelte a kór közül elnémíthatatlan szavát: ki a zsidók! Uszítjátok most már a felbérelt külföldi lapokat a »barbár« magyarokra, abban, nem az illető nemzet közérülete nyer kifejezést, — mert az velünk tart — hanem egyes zsidó journalista rituális köpködése. Hiába akarjátok tépni, szakgatni nemzeti lobogónkat finatikus rüppök, sokkal magasabban áll az ti fölöttetek, sem, hogy ronda kezeitekkel le-téphetnétek.

Számbevehetetlen bérenceitek halál hőrgését gunyosolylyal fogadjuk; kieroszakolt krokodilus könyveitek remegését megvetéssel szemléljük. Fegyverünk nem a kifent aczél, nem a csillagó kard lézen, melyet hozzánk hasonló nemes ellenféllel szemben lehetne használnunk, hanem a kutyakorbács. Ezt kellett volna már év tizedekkel ezelőtt tenni veletek,

nem az, mi van, mi nincs bezonyítva. Mondom tehát, nem tartom egyáltalában feladatommak, hogy én magával ezen orvosi vélemény lényegével foglalkozzam, de nem hallgathatom el azokat, melyek azon véleményben oly felöltök, melyeknek felöltöknek kell lenni mindenki előtt, ki helyesen gondolkodni tud.

Mondom ezen körülményeket el nem hallgathatom, s kell hogy azokat a tek. törvényeszek figyelmébe ajánljam; mert ha bezonyítható az, hogy az általunk, laikusok által is felfoghatólag helytelenül okosodik, akkor a vélemény még kevesebbet ér mint a »hiszem«, »valószínű« stb. Azt mondja dr. Scheuthauer ur, hogy ő a hullát 14 évesnek tartja különösen azért, mert összehasonlította a prágai és gráci egyetemen, illetőleg az ottani tanárok egyikénél őrzött 14 éves gyermek csontvázával; hozzá teszi azonban, hogy a gráci csontváz sokkal kevésbé kifejldött, a prágai megközelíti, de még sincs szerinte annyira kifejldve; már kérem, nem hallottam oly logikát soha a világon, mely ezen körülményekből ne azt következtetesse, hogy az a tiszadadai csontváz idősebb, hanem azt következtetesse, hogy fiatalabb és midőn ezt alkalmaztatni akarja arra, hogy a tiszadadai hulla, Eszter hullája, ez a legkiválóbb következtetése. Dr. Horváth László ur, a kinek hosszu tapasztalatát legalább senki sem fogja kétségbe vonhatni, határozottan azt állítja, hogy ezen vidéken a leány-gyermekek igen későn fejlődnek általában.

A tanuk különösen azt állítják, hogy Eszter ezen »vidék« általánosan visszamaradt fejlődöttségéhez képest is nagyon visszafelődött illetőleg elmaradt fejlődésű volt! Ily körülmények közt abból, hogy a hulla mind a prágai mind a gráci egyetemen őrzött csontváz-nál fejlődöttebb volt, azt következtetni, hogy Eszter hullája legyen a dadai hulla, ezt nem értem, az ily következtetés helyességét el nem ismerhetem.

Még egy feltűnő dolog van, melyet mint laikusnak szintén szabad értenem és azon következtetés, melyet Scheuthauer doktor ur a körök hiányából von le. Ő azt mondja, az exhumáció alkalmával hiányoztak a körök, ennek következtetése az, hogy az első szemle alkalmával sem lehettek meg, s ha meg nem

ma legalább nem hántaná lelkünket az a gondolat: oh hogy előbb nem ébredtünk! No de, jobb később mint soha.

Hosszu, igen hosszu ideje, annak, hogy nem tudtuk magunkat emancipálni azon hamis itélet alul, hogy a zsidó alapjában nem rossz; törvényeink a rosszak — hirdették az ál bölcsek — a melyek mintegy provokálják az ő szemtelen természetüket. Egyenjogúvá kell tenni a zsidót a »szabadföld« »szabadpolgárai-val« — hangzott meggondolatlanul mindenfölel — s egy rövid évtized alatt annyira assimilálódni fog majd a nemzetel, mintha az ő testéből való test, az ő vértéből való vére lenne.

Ugy lett? Dehogy kutyából soha sem lesz szalonna! Nemcsak hogy nem igyekezett hozzánk simolni, hanem most még inkább megragadott minden kiaknázható alkalmat, hogy társadalmunkat alásva, a hegemoniát kezeinkből kiragadva, nemzeti becsületünk meggyalázva, — annál gyalázatosabban tiporhasson le bennünket. Ma már oda jutottunk szegény hazám, hogy akad még olyan elkorcsosult kerület, a mely törvényhozó testületbe is bevásárlja őket. Holnap arra ébredsz föl Justitia, hogy az igazságügyministeri tárcát is Rotschild sugalmazása folytán Tisza Kálmán a mindenható, zsidónak felajánlja.

De ne, oh ne enged ezt minékünk megérni magyaroknak Istene! mert ezt még mind gondolatot sem képes lelkünk elviselni. Mert hiszen, nem az elfogultság, nem a vakszene-dély, az uraim ami az antisemiták tollát vezeti, hanem a hazafiúi mély bánat és kétségbeesés testesül meg, azok minden leirt betűiben. Oh! nem. Nem azok a haza ellenségei, a kik zászlójukra irták: ki a zsidókkal! hanem azok a kik pénzért hazudoznak mellettük. Avagy talán még ti azt meritek hinni, hogy keresztény ember lehet philosemita?! Majd kiábrándultok akkor ezen fixaideátokból, ha a Kárpátoktól Adriáig visszahangozzák a hegyek ormai az eget rázó esküt:

»A magyarok Istenére esküszünk

Hogy hazánkban zsidót többé nem tűrünk!«

Addig is, bizzunk az intelligencia fáradhatatlan tevékenységében; bizzunk a vérgnyuzott magyar nép józan eszében; bizzunk felkent papjaink segéd kezében, kiknek szent kötelességük a meggyalozott kereszténység védelmére hatalmuknak egész sulyával közre működni; de mindenek fölött bizzunk ügyünk jogosultságában, mert »mert az nem lehet hogy anyyi sziv, hiába onta vért. Keservben anyyi hű kebel szakadt meg a honért!« Annak a zászlónak, a mely ki van tűzve, előbb utóbb diadalra kell jutni, mert ezt kívánja tőlünk hazánk pusztulás, nemzetünk élete, valásunk becsülete!

»Ébren légy magyar! őr ki fog állni ha

Nem te hazárdert?«

Szabó Béla.

voltak, annak ismét az a következtetése, hogy bizonyos általa, gondolom 6—12 héttel meghatározott időközben a hulla a vízben feküdt, de akkor, midőn doktor Trajler ur és Horváth orvos ur, a számtalan tanu azt mondja, hogy saját élő szemekkel látták a köröket, midőn dr. Belky tanár ur, ki tulajdonképen a szakmában legalább olyan tekintély, mint Scheuthauer tanár, azt mondja, hogy ha a körök a hulla ujján a körömágyat meghaladják, akkor azok létezése fölött laikus sem tevédhet.

Ha ez áll, akkor megint ott vagyunk, hogy Scheuthauer tudor ur egészen megfordítva és egyenesen a védelem javára következtet, mert ebből nem az következik, hogy ha az exhumációkor a körök még nem voltak meg, nem lehettek a szemlélés sem, hanem következik az, hogy miután a szemlélés a körök meg voltak, az exhumációnál pedig meg nem voltak, ha azok időközben a tudomány állítása szerint el nem enyészthettek, egyszerűen ellopattak és bizonyosan a védelem számára lopattak el, a mint a festék és papir is kéz alatt tévedt el, s a mint be lehetne bizonyítani, hogy a fogak egy része is eltűntetett.

Magyarzatokba is bocsátkozott dr. Scheuthauer és ezt csak azért érintem, mert erre a főügyési helyettes ur is hivatkozott indítványában. Azt mondja ugyan is dr. Scheuthauer ur, hogy abból, hogy a hulla nagyobb volt, egyáltalán nem következik az, hogy az nem lehetett a kisebb vézna testű Eszter hullája, mert — ugymond — ez nem egyéb, mint a vízbeulásnak természetes következtetése. Jó, elhiszem, nem is bátorodom az ellen kifogást tenni, hogy a vízbeulás minden hullánál változást idéz elő, de hogy az a változás olyan legyen, hogy a hulla aránya még is megmaradjon, hogy megszeledjenek a váll, és megmaradjon a kellő vékonyságban a derék ezt már sem én nem hiszem, sem nem lesz olyan tudós, ki ezt bezonyítani képes lenne.

De még egyet tek. törvényeszek! S ez a hulla kezére kötött festékre vonatkozik. Azt hiszem, hogy ismét nincs oly tudós a világon, ki csak okadatolni, nem bezonyítani képes lenne, hogy van lehetőség abban, hogy akkor,

midőn leáznak körmei, midőn annak bőre le-
hámlik, ugyanakkor a kézen levő kendőben
vagy papíros el ne romoljon, a festék pedig fel
ne olvadjon, de hivatkozom egy a végvárgyalás
alkalmával itt ugyan fel nem olvasott,
azonban Eötvös Károly ügyvéd ur által a
végvárgyalás folyamán benyújtott beadványra,
a mely határozottan, világosan azt tartalmazza,
hogy a hulla kezén a keszkenő köve volt, az,
hogy a kendőben sem a papír, sem a festék
el nem olvadt, határozottan bizonyítja azt,
hogy azon keszkenőt azok kötétek Eszter ke-
zére, a kik bűnének áldozata lett.

A védelem meggyőződése tehát, legalább
Eötvös Károly védő ur meggyőződése, az idő-
ben határozottan az volt, hogy a hulla nem
Eszter hullája, hogy azzal bűnténynek kellett
elkövetetnie, hozzájárul mindezekhez, tek. tör-
vénysek az, hogy hypothesis, ha nem is bizo-
nyították, de legalább némi meggyőződést mégis
nyújthat akkor, ha annak alapja bebizonyított-
tan való, igaz, helyes, itt az sincs meg, most
azon számos tanu, kikre a főügyési helyettes
ur hivatkozott, ugy hiszem a végvárgyalás fo-
lyamán kettőre redukálódott, Zsurányi Kál-
mán és Szücs Jánosra.

Nem szokásom, nem is teszem ezuttal
sem, hogy tanuk felett ítéletet mondjak, nem
nevezek senkit hamis tanunak, hanem igenis
kötelességem figyelmeztetni a tek. törvényt-
ket: azon körülményekre, melyek ezen tanuk-
nak többé kevésbé aggályos voltát tüntetik
ki. Zsurányi Kálmán tanu aggályossága két-
ségtelenné válik az által, hogy midőn itt Tisza-
Lőkön a vizsgáló bizottságot megtalálhatta,
sem ott, sem Nyiregyházán soha eszébe nem
jutott vallomást tenni, hanem szükségesnek
találta Pestre felutazni s a védőknél jelent-
kezni, de ha ez csak általános megjegyzés is,
van egy különös körülmény, és ez az, vajjon
lehető-e, hogy az az ember, a ki oly foku
képzettséggel bír, mint Zsurányi Kálmán, meg-
jegyezzen magának még fél év után is, alig
egy pillanatra látott heget, akként, hogy más-
fél év múlva itt a tek. törvényték előtt
lerajzolni képes legyen egy, a mint az a szak-
értő véleménynek kedvező s e mellett azt
mondhassa, hogy annak közvetlen közelében
levő köröt sohasem látta; ez nem lehet
egyesen tanu, ez aggályos tanu.

Hát Szücs János? Nem fárasztom a tek.
törvényték soká, csak egyet mondom: van-e
széles Magyarországon egyetlen egy magyar
ember, a ki a kir. ügyészséget államügyészség-
nek nevezzé? Nincs, az államügyészség a kir.
ügyészségnek német kifejezése, következéské-
ppen ezen kifejezésre csak oly emberek tanit-
hatták meg őt, a kik németül beszélnek. Hozzá
járul az is, hogy ez a Szücs János ugyanazon
ember, kit felfogadtak arra nézve, hogy a to-
kaji hullában Solymosi Jánosnéval saját gyer-
mekét ismertesse el.

A tekintetes törvényték előtt erősítette
azt, hogy Solymosi a dadai hullában saját
gyermekét ismerté fel, holott kiderült, miként
az időben, mikor Szücs János állítja, Solymo-
siné azt a hullát még nem is látta, dr. Trajtl-
ler és társainak orvosi véleménye, mint emli-
tettem, Magyarország legfőbb egészségügyi
hatóságának véleményével erősítették, de erő-
sítették az által is, hogy a tekintetes egyetemi
tanár urak majd nem teljességében valónk
ismerték el a közegészségügyi tanács vélemény-
nyét, a mennyiben itt világosan kinyilatkoztat-
ták, hogy magukat annak kritikálására hiva-
tottnak nem érzik.

De más bekövetkezett körülmények ál-
tal is erőseget nyert azon vélemény, hogy he-
lyesen határozta meg az időt, a melyet a hulla
a vízben töltött s helyesen határozta meg,
hogy ez a hulla, kezére kötött guzs, kötél vagy
más ily eszköz által vonatott a vízben, a mint
ez a később bekövetkezett események és val-
lomások által igazoltatik, igaz, hogy a védelem
részéről ép ugy, mint a kir. ügyészség részé-
ről tagadásba vétetik, illetőleg kétségbe vona-
tik Matejnek, Herskónak, Smilovicnak s a
többieknek vallomása. Széles világon meghur-
coltatott Magyarország igazságszolgáltatása,
elmondattott, hogy Magyarországon az inkvizí-
ció ideje vissza jött, hogy képzelt bűnökért,
vizióért ismét kineznek az embereket, de hát
én azt kérdezem tek. törvényték, hogy feltéve,
ha ez így lett volna, az általam elősorolt egyé-
nek vallomásának helyességén, annak súlyán
változtatna-e a legkevésbé is? Nem változ-
tatna, mert nincs oly kinezás, nincs oly erőszak
a világon, a mely által valaki lehetlenségre
kényszerítettessék.

Itt pedig annak kellett volna bekövet-
keznie, mert a mint az iratok bizonyítják, a
kik vallottak, nem egyszerre s nem olyan idő-
ben hallgattattak ki, hogy azok vallomásából
mások merithettek volna tudomást, vagyis meg-
vallván egyik az eseményt, a másik már csak,
hogy ugy mondjam — ezt utána mondhatta
volna.

Friedmann: Elmondták.
Szalay: Ez ki van zárva, tek. törvény-
szék, a vizsgálati iratok szerint is. Matejról
senki sem állítja, hogy bántották volna, mert
azok, a kikre a védelem hivatkozott, nem tu-
dom készakarva-e, vagy véletlenül, Matej he-
lyett Csepkanicsról állítják, hogy kimozdították,
azt pedig nem fogja a t. védelem, annál ke-
vésbé a tek. törvényték kinezésnek, vagy

ijesztgetésnek tartani, ha arról a Matejról, ki
itt a tek. törvényték előtt heteken keresztül
egy ingben állott, azt mondja a pandur, hogy
levetkeztették. Herskó volna az, a kire nézve
valószínűséggel el lehetne fogadni azt, hogy
kinezás után vallott. Ha e kinezások megtörtén-
tek, de Herskó kihallgatási jegyzőkönyvében
világosan benne van az, hogy Matejjel szem-
besítettén, ez szemébe semmi mást nem mon-
dott, mint azt, hogy látta midőn Smilovics
Tárkánynál a hullát átadta.

Megengedem, hogy ezt a védelem két-
ségbe vonja; de, hogy hitelt találjon Herskó
ellenkező állítása akkor, midőn azon jegyző-
könyvet két oly egyén irta alá, mint aláírta,
ezt bátor vagyok a tisztesség nevében kétségbe
vonni. Így megy tovább. Állítatik, hogy Hers-
kó Smilovicnak, Smilovics ismét Vogelnek
mondta szemébe a dolgot. Igenis, csakhogy
Smilovics azt mondja, miként ő nem Herskó
megveretése miatt ijedt meg erről tudomás-
sal sem birt, hanem attól, hogy a vizsgálóbíró
Vogelnek arcát felfelé huzta.

Csakhogy az iratok igazolják, hogy Vo-
gel Smilovics beismerése után 16 nappal hall-
gattattott ki és gondolom 16 nappal később
állítattott vele szembe. Midőn tehát ezt hi-
szem, bebizonyítottam azt, hogy még azon
esetre is, ha ezen vádlottak kinezásoknak lettek
volna kitéve, még sem volna vallomásuk ezen
kinezás kifolyásaként tekinthető. Tagadnom
kell az iratok és a végvárgyalás folyamán ki-
fejtettek alapján azt, hogy ezen vádlottak egy-
általában kinezva lettek volna.

Két tanu, kik közül az egyiket a t. tör-
vényték a meghiteltetésre sem tartotta érde-
mesnek, említés tesz bizonyos gyűszűről. Csak
erről szólok, mert hogy valami nagy kinezás
lenne, mit egyébiránt épen semmi sem bizo-
nyít, hogy valakinek vizet adnak akkor, midőn
szomjas; vagy valami nagy kinezás jelenék
abban, hogy a vádlott urak után a szegény be-
csületes pandurok és csendőrök bárszonszékeket
nem hordtak, azt nem hiszem.

Az összes kinezás redukálódik a gyűszűre.
E két tanu ellenében egy tisztességes ember
egyszerű tagadása is elég; de más körülmé-
nyek is szólnak ellenük. Azon két tanu leírta
ama gyűszű-műtét következményeit. Ha azon
gyűszű valóban létezik, akkor az, a mint itt
leíratott, körülbelül egyforma a középkori in-
kvizíció által használt daumenschraubával s
ezen esetben csakugyan erős hit kell ahhoz,
hogy valaki csak lehetőknek is tartsa, hogy ezen
eszköz csupán oly nyomokat hagyjon maga
után, melyek a pandurnak egyszerű lesimitása
következtében elenyészenek.

Hozzájárul ehhez még azon körülmény,
hogy a vádlottaknak ezen állítólagos megki-
noztatása épen azon időre esik, a mint erre a
védelem által is figyelmeztetve lettek, midőn
a kir. főügyészség jónak látta szövetkezni Bar-
czákkal, jónak látta detektívet kiküldeni,
nem, hogy a vizsgálóbíró működését elősegít-
sék, hanem, hogy ellenőrizék, ha ezek a kin-
zásokról mit sem tudnak, azt hiszem nagyon
erős bizonyíték ez arra, hogy ily kinezások meg
sem történtek. Annyival inkább, mert azon
előadás, hogy Herskó az napon nappal ki nem
hallgattattott, nehogy a detektívek ezt észre-
vegyék, mi történt vele megczafoltatik azon
tény által, hogy ő az nap délután este is
kihallgattattott. Mi marad tehát fen azon kin-
zásokból, a miért érdemes volt Magyarország
igazságszolgáltatását meghurcolni? bizonyára
semmi más, mint azon dicserendő igyekezet,
hogy a vizsgálóbíró a hivatalos órákon túl is,
sőt még az éjt is feláldozta, a vádlottakat ki-
hallgatta.

Es itt tek. törvényték, nem zárkozhatom
el azon meglepő hasonlat elöl, mely e tekin-
tetben előmbé ötlök. — A sors ugy hozta ma-
gával, hogy nem nagy időközökben Magyar-
ország két fiatal bírósági hivatalnok a majd-
nem hasonló körülmények közé jusson. Mind-
kettő rémes, mindenkit felháborított büntett
nyomozásával bizatott meg. Mindkettő eljárt
hivatásában, az egyik Budán, a másik Nyiregy-
házán, és mi a következés? az, hogy mig nem
találkozik ember, ki abban, hogy Tóth Gerő
Spangát és társait éjjeleken keresztül hallgatta
ki, csak felőlő dolgot is találjon, elegenden van-
nak, kik Bary József vizsgálóbíró eljárását, ki
nem tett egyebet, mint Tóth Gerő, ócsárolják
és rosszalják.

En azonban meg vagyok győződve, hogy
a tekintetes törvényték e felfogásban nem osz-
tozik, nem fogja elhinni azt, hogy a mi Buda-
pesten érény, az itt bűn, a mi Budapesten
tisztesség, az itt ocsmányság, és miután ugy
Smilovics, valamint Herskó vallomására nézve
oly valami, a mi azt meggyengíthetné, elő nem
fordul, az ő vallomásukat teljes érvényben
fennállónak fogja elismerni.

A hullacsémpézsek vallomása és az itt
kifejtett események tek. törvényték, Eszlárra,
Eszter eltűnésének helyére vezetnek bennünket
oda vezet bennünket Eszter fentalált ruhája,
oda vezetnek azon foltok, melyeken egy felosz-
lásnak indult emberi holttest nyomai vannak,
s melyekről világosan be van bizonyítva, e
végvárgyalás folyamában, hogy azok a dadai
hullától nem eredhetnek. Oda vezet bennünket
Herskó és Smilovics vallomása, kik Groszban
és Kleinban felismerték azon egyéneket, kik
nekik a hullát, és Groszberg Leonnében felis-

merték azon asszonyt, ki a ladányi fűzesben a
ruhát neki átadta, és valóban tek. törvényték
észszerűen nem is kereshetjük másutt a bű-
nösöket, mint Eszláron. 1882. ápril 1-én és
azt megelőző napokban bizonyos élelkség urak-
kodott a t.-eszlári zsidóság között, koldusok,
metszők és más emberek jelentek meg ott, kik
egyébkor ott megfordulni nem szoktak.

(Vége következik.)

LEGUJABB.

Lapuuk zártakor érkezett
táviratból értesülünk, hogy a Nyir-
egyházi törvényték a vádlott zsi-
dókat felmentette.

Hiába! népmonda, igaz mon-
da. Meghalt Mátyás király . . .

Gazdászati, ipar, kereskedelem.

Kaposvári piaci árak.

Augustus hó 3-án.

Buza	9 frt 30
Rozs	6 frt 80
Kukoricza	6 frt —
Árpa	7 frt —
Zab	6 frt —
Hajdina	6 frt 30
Métermázsánként.	

Szerkesztésért felelős:

Szalay Károly.

BEKÜLDETETT:

— A dunántúli önk. tüzoltó-egyletek ke-
rületi szövetségének 1883-ik évi augusztus hó
12-én, Keszthelyen tartandó közgyűlése ünne-
pélyének sorrendje. I. Szombat, aug. hó 11-én
1. A vaspályán érkező vendégek fogadása a
pályaudvaron. 2. Előértekezlet a városház ta-
nácstermében esti 6 órakor. 3. Ismerkedési es-
tély az „Amazon“ szálloda kerti helyiségében
8 órakor. II. Vasárnap aug. 12-én. 1. A vonat-
tal érkező vendégek fogadása a pályaudvaron.
2. Reggel 5 órakor ébresztő zenekarral. 3. 9
órákor gyülekezés az őrtanyán. 4. 9 és fél óra-
kor diszmenet a Széchenyi utcán levő őrtanya-
ról a városház elé. 5. 10 órákor közgyűlés a
m. kir. gazdasági tanintézet alsó tantermében.
6. Délután 1 órakor diszbedél. Nieszner-nél.
Egy teríték ára 1 frt 50 kr. 7. 5 órákor disz-
gyakorlat a főtéren. 8. Esti 8 órákor tánczes-
tély a serbázkertben. Belépti díj 1 frt, egyen-
ruhás tüzoltóknak 50 kr. Családjegy 3 frt,
egyénruhás tüzoltóknak 2 frt. III. Hétfőn, aug.
hó 13-án. 1. Reggel 5 órákor ébresztő zene-
karral. 2. A vonattal elutazó vendégektől bu-
csu a pályaudvaron. A közgyűlés tárgysorozata.
1. Elnöki jelentés a szövetség 1881—83. életé-
ből. 2. Jegyzőkönyvet hitelesítő biztosok ki-
jelelése. 3. Pénztári számadás megvizsgálására
kiküldendő megbízottak megválasztása. 4. A
szövetségi tisztviselők megválasztása. 5. A szö-
vetség leendő gyűlése helyének kijelölése. 6.
Azon kérdés tárgyalása. miként lehetne a szö-
vetséget bensőbbé, összetartóbbá, szervezet-
tebbé tenni, hogy létele több tevékenységet biz-
tosíthatna. 7. Netán még teendő indítványok
elintézése.

HIRDETÉSEK.

948. sz.
tkvi 1883.

Hirdetmény.

A szigetvári kir. jbróság mint tkvi
hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Bien-
feld Sándor végrehajtatónak Pánovics Ádám
végrehajtatást szenvedő ellen 532 frt 69 kr. tőke-
követelés és jár. iránti végrehajtatási ügyében,
végrehajtatást szenvedőnek a szigetvári 383.
számu telekjegyzőkönyvben levő A. J. alatti
425. hrszámu ingatlanra és a 2. rdsz. legelő
részre s tartozékaival együtt 480 frt 50 kr-ra
becsült ingatlan az 1883. évi augusztus 28-ik
napján d. e. 9 órákor Szigetvárott a kir. já-
rásbírószék telekkönyvi hivatalában megtar-
tandó nyilvános árverésen becsáron alul is el-
adatni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár.

Árverezni kívánók tartoznak az ingat-
lan becsáranak 10%-át vagyis 48 frtot o. é.
készpénzben, vagy óvadékképes papírban a ki-
küldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételért három egyenlő
részletben, és pedig az első az árverés jog-
erőre emelkedésétől számítandó tizenöt nap
alatt, a másodikat ugyanazon naptól számi-
tandó 45 nap alatt, a harmadikat szintén
ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt, a
szigetvári m. kir. adóhivatalnál lefizetni.

Az ezen árverési hirdetmény kibocsáj-
tásával egyidejűleg megállapított árverési fel-
tétel az alulirt telekkönyvi hatóságnál a
hivatalos órák alatt, nemkülönbben Szigetvár
előljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Szigetvárott, a kir. jbróság mint
tkvi hatóságnál 1883. évi június hó 4-én.

Gruber,
kir. járásbíró.

1304. sz.
tkvi 1883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A marczali kir. jbróság, mint tkvi ha-
tóság közhírré teszi, hogy a somogy megyei
árvtár végrehajtatónak Kis József végrehaj-
tatást szenvedő elleni 38 frt tőkekövetelés és
jár. iránti végrehajtatási ügyében a kaposvári
kir. törvényték (a marczali kir. járásbírószék)
területén fekvő B.-Berény község 339. sz. te-
lekjében foglalt A. I. alatti telkibirtokra 81
frtban, A. J. 1360/c. hrsz. alatti hegyvám-
birtokra 346 frtban, A. J. 1430 hrsz. alatti hegy-
vámirtokra 230 frtban megállapított kikiáltá-
tási árban az árverést elrendelte, és hogy a
fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi
augusztus hó 8-ik napján d. e. 9 órákor B.-Be-
rényben megtartandó nyilvános árverésen a
megállapított kikiáltási áron alól is eladatni
fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat-
lan becsáranak 10%-át készpénzben, vagy az
1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyam-
mal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333.
sz. a. kelt m. kir. igazságügyministeri rendelet 8.
§-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a
kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX.
t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a
bírószágnál előleges elhelyezéséről kiállított szá-
bályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Marczaliban, 1883. május 22-én.
A marczali kir. jbróság mint telekkvi
hatóság.

Berzsenyi,
kir. aljbró.

Magánhirdetések.

Alkalmazást keres.

Egy java életkorban levő okleve-
les erdész azonnali alkalmazást keres
valamely somogy- vagy zalamegyei
gazdaságnál; több éven át egy nagy
urodalomnál tett szolgálatot, s így tel-
jes gyakorlattal képes nagyobb gaz-
daságok vezetésére, mely képességét a
legkielegítőbb okmányokkal igazolandja
be. Továbbá vállalkozik a ministerium
rendeletei szerint közszégi erdő gazda-
sági üzemtervek elkészítésére; vagy
mint erdész, erdőmérnöki tehetségeimél
fogva is, valamely uradalomnál óhajtt
szolgálatot találni. Bővebbet a kiadó-
hivatal.

4011. sz.
1883.

Árverési hirdetmény.

A nagyméltóságú magyar királyi pénz-
ügyministeriumnak 20888/1883. számu ren-
dlete értelmében a kaposvári kir. adófelügyelősé-
g részéről közhírré tétetik, miszerint a
magas kincstár tulajdonát képező és a kapos-
vári 65. sz. tkjvben foglalt tehermentes ingat-
lanok folyó 1883. évi augusztus hó 13-án dél-
előtt 9 órákor a kir. adófelügyelőség hivatalos
helyiségében (Sétány utca Németh-féle ház)
bírói közbenjött nélkül megtartandó nyilvános
önkéntes árverésen eladatni fognak.

A már előzőleg hírlapilag közzétett ár-
verési feltételek a kir. adófelügyelőségnél be-
tekinthetők. A feltételek 1) pontja azonban
megváltoztatik annyiban, hogy az árverezni
szándékozók az előtérzendő ingatlanok becsá-
rának 10%-át tevő bánatpénzt az árverés
megkezdésekor tartoznak letenni.

Kaposvár, 1883. augusztus 2-án.

Máthias Ferencz,
kir. adófelügyelő.